

THIEN MINH RATING JSC

PHƯƠNG PHÁP XẾP HẠNG TÍN NHIỆM NGÂN HÀNG

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	3
1 GIỚI THIỆU CHUNG	4
1.1 Tổng quan về phương pháp xếp hạng tín nhiệm ngân hàng	4
1.2 Phạm vi áp dụng	4
1.3 Cập nhật và điều chỉnh.....	4
2 KHUNG XẾP HẠNG TÍN NHIỆM.....	5
2.1 Các yếu tố vĩ mô và rủi ro ngành.....	7
2.2 Hồ sơ năng lực doanh nghiệp	7
a. Vốn	7
b. Chất lượng tài sản	7
c. Cấu trúc nguồn vốn.....	8
d. Thanh khoản.....	8
e. Lợi nhuận.....	8
2.3 Yếu tố Điều chỉnh Rủi ro.....	9
2.4 Yếu tố hỗ trợ	9

LỜI NÓI ĐẦU

Ngân hàng giữ vai trò trung tâm trong hệ thống tài chính quốc gia, là trung gian tài chính quan trọng trong việc dẫn vốn, điều tiết thanh khoản và hỗ trợ tăng trưởng kinh tế. Chính vì vậy, việc đánh giá đúng năng lực tín dụng và mức độ rủi ro của các ngân hàng thương mại có ý nghĩa thiết yếu đối với nhà đầu tư, cơ quan quản lý và toàn bộ thị trường tài chính.

Nhận thức rõ tầm quan trọng đó, Công ty Cổ phần Xếp hạng Tín nhiệm Thiên Minh (Thiên Minh Rating) đã xây dựng tài liệu “**Phương pháp xếp hạng tín nhiệm ngân hàng**” nhằm cung cấp một khuôn khổ phân tích rõ ràng, minh bạch và có hệ thống trong việc đánh giá mức độ tín nhiệm của các tổ chức tín dụng.

Phương pháp xếp hạng này được thiết kế dựa trên sự kết hợp giữa phân tích định lượng và định tính, bao gồm các nhóm yếu tố then chốt như: môi trường hoạt động, năng lực kinh doanh, hồ sơ tài chính, chất lượng tài sản, thanh khoản, khả năng sinh lời, cấu trúc vốn và khả năng đáp ứng nghĩa vụ tài chính. Ngoài ra, các yếu tố đặc thù như vị thế hệ thống, hỗ trợ tiềm năng từ nhà nước hoặc tập đoàn mẹ (nếu có)... cũng được xem xét trong quá trình xếp hạng.

Tài liệu này được xây dựng trên cơ sở phù hợp với các quy định pháp luật hiện hành tại Việt Nam, đồng thời tham khảo có chọn lọc các thông lệ quốc tế nhằm đảm bảo tính khách quan, nhất quán và dễ so sánh. Đây là một phần trong nỗ lực của Thiên Minh Rating nhằm chuẩn hóa quy trình đánh giá tín nhiệm, đóng góp vào sự phát triển minh bạch và bền vững của thị trường tài chính – ngân hàng trong nước.

Vui lòng tham khảo thêm tài liệu “Ký hiệu xếp hạng và Định nghĩa” để hiểu rõ hơn về các thuật ngữ và định nghĩa cũng như ký hiệu xếp hạng được sử dụng. Văn bản Phương pháp xếp hạng tín nhiệm ngân hàng số 3C/VBXHTN-15.05.2025 được ban hành lần đầu ngày 15 tháng 05 năm 2025, áp dụng tới toàn bộ nhân viên Thiên Minh Rating và có hiệu lực kể từ ngày ban hành.

1 GIỚI THIỆU CHUNG

1.1 Tổng quan về phương pháp xếp hạng tín nhiệm ngân hàng

Phương pháp xếp hạng tín nhiệm (“XHTN”) ngân hàng của TMR dựa trên việc phân tích các nguồn dữ liệu tin cậy để xác định mức tín nhiệm của tổ chức phát hành. Cụ thể, chúng tôi xây dựng hệ thống các chỉ tiêu để so sánh và đánh giá một cách đầy đủ và toàn diện mức độ rủi ro tín dụng của ngân hàng.

Trong quá trình phân tích, chúng tôi sử dụng kết hợp cả chỉ tiêu định lượng và định tính. Nhận định cũng được đưa ra dựa trên cả dữ liệu quá khứ và dữ liệu dự phóng. Sử dụng các số liệu trong quá khứ là quan trọng trong quá trình đánh giá thực trạng của tổ chức phát hành, tuy nhiên, năng lực của chủ thể, cụ thể là năng lực tài chính, trong những năm tới mới là yếu tố quyết định khả năng thực hiện nghĩa vụ tài chính của chủ thể, do đó chúng tôi có sử dụng các mô hình để dự phóng các chỉ tiêu tài chính. Kết quả đánh giá từng phương diện của tổ chức được xếp hạng là sự kết hợp giữa phân tích các chỉ tiêu định lượng và thông tin định tính, giữa dữ liệu hiện tại và ước lượng chúng tôi đối với chỉ tiêu đó trong tương lai.

Chúng tôi xếp hạng mức tín nhiệm dài hạn trên dải điểm điểm từ mức AAA – phản ánh chất lượng tín nhiệm cao nhất, đến mức D – phản ánh chất lượng tín nhiệm thấp nhất. Để tìm hiểu thêm thông tin về các định nghĩa, ký hiệu và thuật ngữ về xếp hạng tín nhiệm, vui lòng truy cập trang thông tin điện tử www.tmr.vn.

1.2 Phạm vi áp dụng

Phương pháp này được áp dụng cho các ngân hàng thương mại được quy định trong Luật các Tổ chức tín dụng số 32/2024/QH15 được Quốc hội ban hành ngày 18/01/2024. Phương pháp này không áp dụng cho ngân hàng Chính sách và ngân hàng Hợp tác xã do có sự khác biệt trong mô hình hoạt động kinh doanh so với các NHTM khác.

1.3 Cập nhật và điều chỉnh

Phương pháp xếp hạng tín nhiệm sẽ được rà soát và điều chỉnh hàng năm, hoặc có thể sớm hơn khi cần thiết, để phù hợp với sự thay đổi của các điều kiện kinh tế tại Việt Nam. Đối với mỗi cập nhật và/hoặc điều chỉnh, chúng tôi sẽ chủ động đánh giá lại các tổ chức phát hành do TMR xếp hạng tín nhiệm công bố còn hiệu lực theo Phương pháp được cập nhật, điều chỉnh gần nhất và sẽ có thông báo đến các tổ chức liên quan về việc thay đổi mức xếp hạng nếu có.

2 KHUNG XẾP HẠNG TÍN NHIỆM

Quy trình phân tích, đánh giá tổ chức phát hành được thiết kế nhằm đảm bảo các yếu tố trọng yếu đều được cân nhắc, xem xét đến trước khi đưa ra đề xuất cho mức tín nhiệm cho tổ chức phát hành. Tổng quan về phương pháp tiếp cận của chúng tôi được minh họa *bằng Khung xếp hạng tín nhiệm ngân hàng* dưới đây.

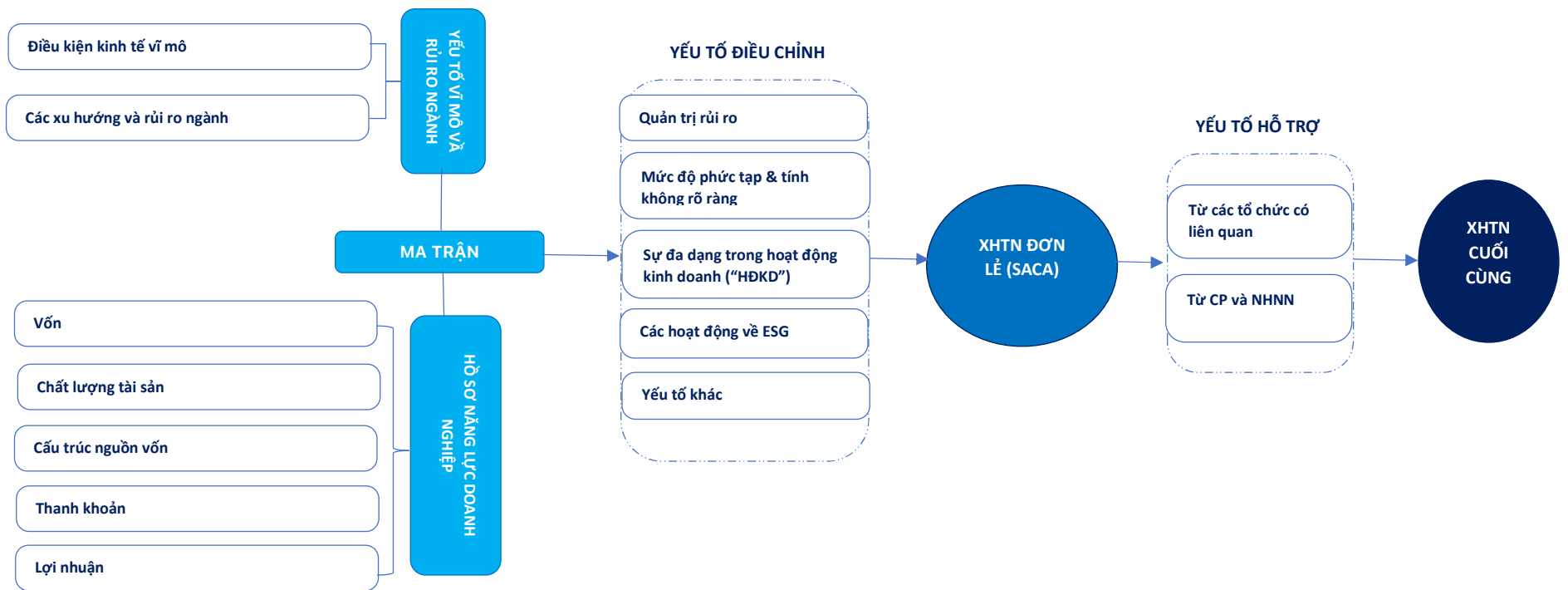
Bước đầu tiên là *đánh giá yếu tố vĩ mô và rủi ro ngành* và những xu hướng chính của ngành ngân hàng. Chúng tôi cho rằng việc đánh giá chính xác các rủi ro, các xu hướng chính của nền kinh tế và ngành ngân hàng có ý nghĩa quan trọng trong việc đánh giá sắc xuất rủi ro về đổ vỡ của từng ngân hàng riêng lẻ.

Bước hai là đánh giá *hồ sơ năng lực nội tại* của ngân hàng được xếp hạng. Các tiêu chí định lượng và định tính sẽ được sử dụng để đánh giá năng lực nội tại của ngân hàng trên nhiều phương diện. Trên mỗi phương diện, chúng tôi sẽ đánh giá theo hệ thống thang điểm 8.

Bước ba, chúng tôi sẽ cân nhắc và đánh giá thêm các yếu tố khác, còn gọi là các *yếu tố điều chỉnh*, kết hợp với các kết quả thu được từ các bước trước để đưa ra quyết định về mức xếp hạng tín nhiệm đơn lẻ.

Trước khi đưa ra quyết định về mức *xếp hạng tín nhiệm cuối cùng*, chúng tôi sẽ đánh giá thêm các yếu tố hỗ trợ từ bên ngoài, ví dụ như sự hỗ trợ từ cổ đông, công ty mẹ, công ty liên doanh, liên kết trong cùng hệ sinh thái hay sự đảm bảo từ các tổ chức độc lập khác, và sự hỗ trợ từ chính phủ (“CP”) và Ngân hàng Nhà Nước (“NHNN”).

KHUNG XẾP HẠNG TÍN NHIỆM NGÂN HÀNG

2.1 Các yếu tố vĩ mô và rủi ro ngành

Thực tế tại Việt Nam, ngân hàng là kênh cung cấp vốn chính cho nền kinh tế, do đó việc đánh giá môi trường vĩ mô và các xu hướng chính trong ngành ngân hàng là bước không thể tách rời trong việc đánh giá rủi ro của từng ngân hàng. Một số nghiên cứu khoa học đã chỉ ra rằng một số biến vĩ mô có ảnh hưởng tới sắc xuất đồ vỡ của ngành ngân hàng. Kinh nghiệm thực tế tại Việt Nam cũng phù hợp với các nghiên cứu trên. Cụ thể, trong bước này, các biến vĩ mô chính sẽ được sử dụng để phân tích, đánh giá, như: (i) tốc độ tăng trưởng GDP; (ii) lãi suất; (iii) tỷ giá; (iv) tỷ lệ dư nợ tín dụng trên GDP (v) biến động của giá tài sản.

Ngoài ra chúng tôi cũng cân nhắc các yếu tố định tính khác mà có ảnh hưởng tính bền vững của hệ thống ngân hàng, ví dụ như sự thay đổi về các quy định pháp lý trong thị trường tài chính, ngân hàng, và lộ trình triển khai, áp dụng các quy định, chuẩn mực và các thông lệ quốc tế của các ngân hàng tại Việt Nam.

2.2 Hồ sơ năng lực của ngân hàng

Mục tiêu của bước này là đánh giá năng lực nội tại của tổ chức được xếp hạng nhằm đánh giá khả năng thanh toán của tổ chức xếp hạng thông qua phân tích các nhóm chỉ tiêu tài chính. Các nhóm chỉ tiêu này được đánh giá theo thang điểm 8, trong đó mức 1 là mức đánh giá tốt nhất và 8 là mức đánh giá thấp nhất (thông tin cụ thể về ý nghĩa các thang điểm vui lòng truy cập trang thông tin điện tử www.tmr.vn). Điểm xếp hạng *Hồ sơ năng lực* của tổ chức được xếp hạng là trung bình trọng số của các điểm thành phần đối với mỗi nhóm chỉ tiêu dưới đây.

a. Vốn

Vốn là chỉ tiêu quan trọng để đánh giá khả năng của một ngân hàng trong việc giảm thiểu, hấp thụ các rủi ro và tổn thất không lường trước được. Chúng tôi sử dụng tỷ lệ an toàn vốn, cả tỷ lệ vốn cấp 1 và cấp 2, để đánh giá quy mô và tỷ lệ an toàn vốn so với quy định hiện nay của NHNN và chuẩn mực quốc tế.

Bên cạnh đó, chúng tôi cũng phân tích các tiêu chí khác để đánh giá chất lượng của nguồn vốn, khả năng sinh lời trong tương lai của ngân hàng và các chính sách tài chính liên quan tới việc sử dụng và huy động nguồn vốn mới.

b. Chất lượng tài sản

Chất lượng tài sản là một trong những yếu tố quan trọng trong việc đánh giá mức độ tín nhiệm của một ngân hàng. Để đánh giá rủi ro liên quan tới chất lượng tài sản của một ngân hàng, chúng tôi dựa trên nhiều thông tin liên quan, trong đó có thể kể tới một số thông tin chính như: (i) nợ xấu; (ii) khẩu vị rủi ro của ngân hàng; (iii) chính sách quản trị rủi ro; (iv) tính chu kỳ của các ngành quan trọng trong nền kinh tế, có ảnh hưởng trực tiếp tới khả năng trả nợ của khách hàng vay vốn.

Qua sự lựa chọn của ngân hàng về lĩnh vực cho vay, đối tượng khách hàng mục tiêu, điều kiện tín dụng của ngân hàng, tính đa dạng trong danh mục cho vay, chúng tôi có thể đánh giá được khẩu vị rủi ro của ngân hàng đó. Thực tế, mỗi ngân hàng có mức độ phơi nhiễm rủi ro khác biệt,

tương ứng với phân khúc khách hàng và lĩnh vực cho vay, được ngân hàng chọn lựa để phù hợp với thể mạnh và đặc tính của mình. Phân tích mức độ rủi ro liên quan tới chất lượng tài sản của ngân hàng phải được tiến hành cùng với đánh giá khả năng quản trị rủi ro của ngân hàng, được thể hiện thông qua việc hiểu biết của ngân hàng về các rủi ro mà mô hình kinh doanh hiện tại đối mặt, qua đó xây dựng các chính sách quản trị rủi ro phù hợp.

Sử dụng các thông tin liên quan tới khẩu vị rủi ro và chính sách quản trị rủi ro, kết hợp với các dữ liệu về (i) nợ xấu; (ii) chi phí tín dụng và bộ đệm dự phòng; (iii) tỷ lệ thu hồi và thời gian xử lý nợ xấu, (iv) biến động của ngành mà có tỷ trọng lớn trong danh mục cho vay của tổ chức phát hành, chúng tôi đưa ra được đánh giá về chất lượng tài sản của ngân hàng.

c. Cấu trúc nguồn vốn

Về nguồn vốn, chúng tôi đánh giá mức độ đa dạng và tính ổn định của nguồn vốn của ngân hàng thông qua phân tích cấu trúc về kỳ hạn và cơ cấu (về đối tượng gửi tiền) của nguồn vốn huy động. Ngoài ra, các yếu tố khác như chi phí huy động cũng như độ tin cậy của thương hiệu cũng có ảnh hưởng lớn tới khả năng huy động của một tổ chức.

d. Thanh khoản

Đối với khả năng thanh khoản, chúng tôi đánh giá khả năng và khoảng thời gian mà ngân hàng có thể tự vượt qua được các sự kiện không lường trước được dẫn tới căng thẳng về thanh khoản trên thị trường. Một số các chỉ tiêu chính mà chúng tôi sử dụng đánh giá khả năng thanh khoản của một ngân hàng, như là (i) tỷ lệ tài sản tốt có tính khoản cao trên tổng tài sản, (ii) tỷ lệ cho vay khách hàng trên tổng tiền gửi, (iii) vốn ngắn hạn cho vay trung dài hạn, (iv) tỷ lệ dự trữ thanh khoản, và (v) tỷ lệ đảm bảo thanh khoản 30 ngày.

e. Lợi nhuận

Khả năng sinh lời là một trong những chỉ tiêu quan trọng trong việc đánh giá khả năng thực hiện nghĩa vụ nợ của tổ chức. Trong đó, sự ổn định và tính bền vững của khả năng sinh lời là đặc tính quan trọng trong việc đánh giá mức tín nhiệm của một tổ chức.

Khả năng sinh lời là một chỉ tiêu tổng hợp, có mối tương quan với một số các chỉ tiêu được đề cập ở trên. Cụ thể, ngân hàng mà có tài sản rủi ro thấp, có danh mục đa dạng cho vay đa dạng, lợi nhuận sẽ có biên độ dao động nhỏ hơn so với ngân hàng có danh mục cho vay cố định và/hoặc cho vay vào lĩnh vực có tính chu kỳ. Ngân hàng có khả năng sinh lời tốt cũng đồng nghĩa với việc có khả năng cao trong việc tăng bộ đệm vốn, tăng khả năng hấp thụ và chống đỡ các rủi ro, qua đó nâng cao khả năng huy động nguồn vốn mới.

Việc phân tích khả năng sinh lời là cơ sở quan trọng để chúng tôi đưa ra các đánh giá hiện trạng và dự phóng về mức tín nhiệm của ngân hàng trong tương lai. Một vài chỉ số quan trọng mà chúng tôi sử dụng đánh giá khả năng sinh lời của ngân hàng là chỉ số lợi nhuận ròng trên tổng tài sản (ROA), tỷ lệ sử dụng đòn bẩy, tỷ lệ thu nhập từ lãi và thu nhập ngoài lãi trên tổng thu nhập, và lãi dự thu.

2.3 Yếu tố Điều chỉnh rủi ro

Thực tế, mỗi ngân hàng có mô hình kinh doanh riêng biệt, để ghi nhận sự khác biệt cũng như ghi nhận những phương diện mà các bộ tiêu chí ở phần trên chưa thể hiện được hết, chúng tôi sử dụng các yếu tố định tính khác, gọi là các *yếu tố điều chỉnh*, kết hợp với kết quả phân tích ở trên để có thể đưa ra kết luận chính xác nhất về mức tín nhiệm của một tổ chức. Một số các yếu tố điều chỉnh chính mà chúng tôi thường xuyên cân nhắc trong các quy trình đánh giá xếp hạng tín nhiệm là (i) quản trị rủi ro; (ii) mức độ đa dạng trong hoạt động kinh doanh; (iii) độ phức tạp và tính không rõ ràng; (iv) các hoạt động liên quan tới ESG, (v) văn hóa doanh nghiệp và các yếu tố khác. Mỗi yếu tố sẽ được đánh giá theo ba mức: *tích cực, trung lập và tiêu cực*.

2.4 Yếu tố hỗ trợ

Sau khi đưa ra mức xếp hạng tín nhiệm đơn lẻ của tổ chức phát hành, tiếp đến chúng tôi sẽ cân nhắc tới các yếu tố hỗ trợ từ bên ngoài mà tổ chức phát hành có thể nhận được khi gặp phải sự cố, rủi ro không lường trước được trước khi đề xuất mức xếp hạng tín nhiệm cuối cùng cho tổ chức được xếp hạng.

Sự hỗ trợ bên ngoài bao gồm những hỗ trợ từ công ty mẹ, cổ đông, thành viên khác trong hệ sinh thái và hỗ trợ từ Ngân hàng nhà nước và cơ quan quản lý. Trong đó, sự hỗ trợ từ NHNN là yếu tố đặc biệt quan trọng đối với đặc thù hoạt động của các ngân hàng Việt Nam, đặc biệt là đối với các NHTM có vốn nhà nước chi phối.

© 2025 CÔNG TY CỔ PHẦN XẾP HẠNG TÍN NHIỆM THIÊN MINH (“THIÊN MINH RATING”)

Xếp hạng tín nhiệm (“XHTN”) của Thiên Minh Rating là những ý kiến về rủi ro tín dụng tương đối trong tương lai của một tổ chức phát hành hoặc một tổ chức có công cụ nợ được xếp hạng tín nhiệm. XHTN sẽ đánh giá các rủi ro cơ bản theo quy định của pháp luật Việt Nam (bao gồm nghị định 88/2014/NĐ-CP ngày 26 tháng 9 năm 2014 của chính phủ Việt Nam) về dịch vụ xếp hạng tín nhiệm tùy từng thời điểm, xếp hạng tín nhiệm không giải quyết bất kỳ rủi ro nào khác, bao gồm nhưng không giới hạn ở rủi ro thanh khoản, rủi ro giá trị thị trường hoặc biến động giá cả.

Kết quả XHTN mang tính dự báo và dựa trên các giả định về diễn biến trong tương lai, do đó không thể được xác minh hoàn toàn tại thời điểm công bố. Ngay cả khi dữ liệu hiện tại đã được xác minh, kết quả xếp hạng vẫn có thể bị ảnh hưởng bởi các sự kiện hoặc yếu tố không lường trước.

Báo cáo XHTN, các đánh giá, ý kiến và tài liệu phát hành của Thiên Minh Rating không phải là tư vấn đầu tư tài chính và không bao hàm, ám chỉ hay hướng dẫn bất kỳ ai trong việc mua, bán hay nắm giữ cổ phiếu, vốn góp hay công cụ nợ nào. Xếp hạng tín nhiệm cũng không đánh giá tính hợp lý của giá thị trường, sự phù hợp của công cụ nợ với nhà đầu tư cụ thể, hay các vấn đề liên quan khác. Thiên Minh Rating không tham gia vào hoạt động tư vấn phát hành, quản lý rủi ro, bảo lãnh phát hành hay phân phối với tổ chức được xếp hạng tín nhiệm hay tổ chức có công cụ nợ được xếp hạng tín nhiệm.

Khi đưa ra báo cáo kết quả xếp hạng tín nhiệm và các báo cáo khác, TMR dựa trên dữ liệu thực tế nhận được từ khách hàng, các nguồn thông tin công khai và các nguồn thông tin hợp pháp khác. TMR có thể tiến hành nhưng không bắt buộc quy trình đánh giá và xác minh thông tin được cung cấp. Tuy nhiên, mức độ đánh giá và xác minh của TMR thay đổi tùy theo bản chất của tổ chức phát hành hay công cụ nợ được xếp hạng, yêu cầu phân tích, đánh giá, thẩm định đầu tư, yêu cầu pháp lý, tính minh bạch của thông tin công khai, khả năng tiếp cận ban lãnh đạo và các xác minh từ bên thứ ba như báo cáo kiểm toán, báo cáo thẩm định, báo cáo kỹ thuật, ý kiến pháp lý và các tài liệu liên quan khác. TMR không đảm bảo tính chính xác hoặc đầy đủ tuyệt đối của tất cả thông tin sử dụng trong quá trình xếp hạng hoặc lập báo cáo. Trách nhiệm về tính chính xác và đầy đủ của thông tin thuộc về tổ chức phát hành trong các tài liệu công bố.

TMR không cam kết rằng báo cáo này hoặc bất kỳ nội dung nào của báo cáo sẽ đáp ứng mọi yêu cầu của người đọc. Xếp hạng của TMR là ý kiến về mức độ tín nhiệm của một tổ chức phát hành hoặc công cụ nợ. Ý kiến này và các báo cáo khác của TMR dựa trên các tiêu chí và phương pháp đánh giá được thiết lập và TMR liên tục đánh giá, cập nhật phương pháp đó. Do đó, báo cáo xếp hạng tín nhiệm và các báo cáo khác là sản phẩm của TMR mà không có một cá nhân hoặc nhóm cá nhân nào chịu trách nhiệm duy nhất về một báo cáo cụ thể này. Tất cả các báo cáo của TMR đều có sự đóng góp của nhiều tác giả. Một báo cáo xếp hạng tín nhiệm của TMR không phải là bản cáo bạch và không thay thế thông tin mà tổ chức phát hành cung cấp cho nhà đầu tư khi bán công cụ nợ.

Văn bản này, bao gồm tất cả nội dung, phân tích và tài liệu được trình bày ở đây, là tài sản độc quyền của Thiên Minh Rating và được bảo vệ bởi luật bản quyền hiện hành. Tất cả các quyền, quyền sở hữu và lợi ích trong và đối với báo cáo và nội dung của nó, bao gồm nhưng không giới hạn ở văn bản, đồ họa, dữ liệu và các tài sản trí tuệ khác, đều thuộc sở hữu hoặc cấp phép của Thiên Minh Rating. Không một phần nào của báo cáo này có thể được sao chép, phân phối hoặc truyền tải dưới bất kỳ hình thức nào hoặc bằng bất kỳ phương tiện nào, bao gồm sao chụp, ghi âm hoặc lưu trữ điện tử, mà không có sự đồng ý trước bằng văn bản của Thiên Minh Rating. Việc sử dụng, sao chép hoặc phân phối trái phép báo cáo này hoặc bất kỳ nội dung nào của báo cáo này đều bị cấm và có thể vi phạm luật bản quyền, nhãn hiệu hoặc luật sở hữu trí tuệ khác. Bất kỳ việc sử dụng hoặc sửa đổi trái phép nội dung của báo cáo đều có thể dẫn đến hành động pháp lý. Tất cả các nhãn hiệu, nhãn hiệu dịch vụ và logo được sử dụng trong báo cáo này là tài sản của chủ sở hữu tương ứng.

